

42ste ZITTING.

ZITTING VAN VRIJDAG 9 FEBRUARIJ 1816. (1)

(GEOPEND TEN 12 URE.)

Voortzetting der behandeling van het voorstel omtrent het regt van petitie; — Intrekking van dat voorstel, en benoeming eener Commissie voor de verzoekschriften.

Voorzitter jhr. van Lynden van Hoevelaken.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 88 leden, te weten, de heeren:

van Heiden Reinestein, van Tuyl van Serooskerken van Heeze en Leende, van Hees, Reyphins, van Alphen, Busch, Sandberg van Essenburg, van Bommel, Hope, Vilain XIII, van Andringa de Kempenaer, van Sasse van Ysselt, Reigersman, Holvoet, van Iddekinge, Wasseige, de Jonge, Metelercamp, Verheyen, de Caters, van Panhuys, van Wassenaer Pancras, Cornet de Grez, Dotrengre, van Hoogstraten, Bijleveld, Duvelaer van de Spiegel, Baesen d'Hautain, de Secus, Schierveld d'Altenbrouck, de Nieupoort, Paul Maibe, van Lith de Jeude, Alberda van Rensuma, Ram, de Rasse, de la Motte Baraffe, de Floen d'Aldercrona, Verstraeten, van Wassenaer van Onsenoort, de Grady de Bellaire, Deutz van Assendelft, Pestere van Cattenbroek, de Gerlache de Biourge, de Tornaco de Berlo, Baut de Rasmond, Roest van Alkemade, Huyssen van Kattendyke, Cogels, Cuypers, de Surllet de Chokier, Tack, Clifford, de Codt, Voet van Winssen, van Schuylenburch van Bommenede, van Heeckeren tot Kell, van Sminia, de Vinck van Wezel, de le Vielleuze, van Randwijck, van Sytzama, Bentinck tot Nyenhuis, Della Faille, de Spoelberch d'Eynhouts, Membrède, Dubus, van der Bruggen van Croy, de Troye, de Thiennes de Fontaine, de Schietere de Lophem, de Ham, Serruys, Repelaer, van Markel Bouwer, Della Faille d'Huyse, Snouck van Loosen, Jarges, van Wickevoort Crommelin, Simonis, de Potter, de Hoffschmidt, van Suchtelen tot de Haere, de Lebidart, Huytens Kerremans, Pijcke en Gockinga.

De notulen van het verhandelde in de vorige zitting worden gelezen en goedgekeurd.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslaging over HET VOORSTEL OMTRENT HET REGT VAN PETITIE. (2)

(1) Dit Verslag is opgemaakt naar: 1°. de *Officiële Notulen* van het gebeurde op dezen dag; 2°. *Nederlandsche Staats-Courant*, n°. 36; 3°. *Algemeene Nederlandsche Courant* (*Gazette Générale des Pays-Bas*), n°. 235; en de verder opgegeven bronnen.

(2) Zie ook omtrent het voorgevallene in deze zitting de *Leydsche Courant* n°. 19; de *Utrechtsche Courant* n°. 19; de *Nieuwe Gazette van Brugge* n°. 316; de *Waakzame (le Vigilant)* n°. 35 en 36; de *Mercur d'Anvers* n°. 12; de *Journal de la Belgique* n°. 43; de *Journal de la province d'Anvers* n°. 98; de *L'Oracle* n°. 45; de *Surveillant* n°. 40, enz.

De **Voorzitter** geeft aan de Vergadering te kennen, dat hij, na gehoord te hebben de discussien, die in de zitting van gisteren hebben plaats gehad, van gevoelen is geworden zijn voorstel in de vergadering van den 28sten December ll., gedaan, betrekkelijk het doen van petitien aan de Staten-Generaal, in te trekken; en daar er geene redenen zijn om de deliberation op dit onderwerp voort te zetten, stelt hij voor eene Commissie te benoemen, belast met het onderzoek of de verzoekschriften, die aan hem zijn toegezonden, van dien aard zijn om eene overweging van de Staten-Generaal te vorderen.

Dit voorstel aangenomen zijnde, benoemt de **Voorzitter**, (1) volgens de bepaling van art. 19 van het Reglement van Orde, om deze Commissie uit te maken, de heeren: Gendebien, Dubus,

(1) Het bovenvermelde is overgenomen uit de *Officiële Notulen*. Blijkens andere berichten hebben die voorstellen der Voorzitters, vrij levendige; woordenwisselingen uitgelokt.

De *Nederlandsche Staats-Courant* deelt, in n°. 36, eenvoudig het volgende mede, en verschilt ook in de opgave der namen van de benoemde leden; er werden zeven andere leden gekozen, gelijk ook uit het verslag der 43ste en 47ste zitting ook blijkt.

De President geeft aan de Vergadering te kennen, dat, door het doen van zijn voorstel, betrekkelijk het al of niet aannemen van requesten van particuliere ingezetenen bij deze Vergadering, zijne intentie nooit geweest is, om het geheiligd regt van petitie aan iemand te betwisten, noch dat deze Vergadering eene authentieke explicatie zou geven, of eenige wijziging of beperking zou vaststellen, met opzichte tot het 161ste of eenig ander artikel der Grondwet, welke de leden bezworen hebben na te komen en te handhaven; en dat, daarenboven, door al de, op gisteren, uitgebragte adviezen, reeds genoeg licht over de zaak verspreid was; weshalve hij zijn deswege gedaan voorstel introk, en proponeerde hetzelfde buiten verdere deliberatie te houden; en voorts eene Commissie te benoemen, in wier handen de ingekomen requesten zouden gesteld worden, om te onderzoeken of deze van dien aard zijn, dat zij een punt van deliberatie voor deze Vergadering opleveren; benoemende tot leden der Commissie, op grond van art. 19 van het Reglement voor de Vergadering, de heeren Gendebien, Dubus, de Hoffschmidt, van Hoogstraten, van Markel Bouwer, van Suchtelen tot de Haere en Schierveld d'Altenbrouck.

De *Algemeene Nederlandsche Courant* (*Gazette Générale des Pays-Bas*) n°. 235, en de overige Zuid-Nederlandsche dagbladen, stellen het voorgevallene bij deze gelegenheid aldus voor:

De Voorzitter doet opmerken, dat men in de overwegingen, en zelfs in het Verslag der Commissie, van de vraag afgeweken is. Niemand heeft, zegt hij, gesteld, dat art. 161 gewijzigd, of bepaald, en niet in den ruimsten zin opgevat konde worden. Er is nimmer voorgesteld om wijzigingen of bepalingen te maken. Hoedanig de verklaring zij, die men er nu ook aan gegeven hebbe, maakt hij geene zwaarigheid om zijn voorstel in te trekken. Hij bepaalt zich om voor te stellen: dat er verklaard worde, dat het behandeld onderwerp geene overweging vereischt; 2°. dat er eene Commissie benoemd worde, bestaande uit de heeren Gendebien, Dubus, de Hoffschmidt en van Markel Bouwer, om te onderzoeken of de ingekomen verzoekschriften van dien aard zijn, dat deze aan de Kamer kunnen overgelegd en in overweging genomen worden.

De heeren Schierveld d'Altenbrouck en Sandberg van Essenburg vragen het woord. Deze laatste zegt: » Misschien had het voorstel van den Voorzitter, tot intrekking van het voorgaande voorstel, 't welk tot de tegenwoordige overwegingen aanleiding heeft gegeven, gisteren bij de opening der zitting gedaan kunnen worden, maar de zaak eens begonnen zijnde, is deze zijn eigendom niet meer, zij is dat van ons allen, en kan niet meer ingetrokken worden. De zaak is niet meer in haar geheel.»

Na hevige woordenwisselingen, en vele leden te gelijk sprekende, en sommige betuigd hebbende, dat zij van meening waren dit voorstel des Voorzitters te vernieuwen, en in alle deszelfs deelen te behandelen, is de Vergadering gescheiden en uitgesteld tot den volgende dag ten één uur, in plaats van op den gewonen tijd, uit hoofde van de lijdendienst van den heer van Brockhausen, lid der Eerste Kamer.

In le *Surveillant*, n°. 40, vindt men dienaangaande het volgende:

A l'ouverture de la séance, M. le Président observe que dans les discussions et même dans le Rapport de la Commission, on s'est écarté de la question. Personne de nous, dit-il, n'avait soutenu que l'art. 161, put être modifié ou restreint; ma proposition ne tendait qu'à éclairer un doute: la discussion lumineuse qui a eu lieu dans la séance d'hier l'a suffisamment éclairci; mais, qu'elle qu'ait été, ajoute-t-il, l'interprétation qu'on y a pu donner, je ne fais aucune difficulté de retirer ma proposition, et je me borne à demander à la Chambre; 1°. de déclarer qu'il n'y a pas lieu à délibérer; 2°. de former une Commission composée de MM. Gendebien, Dubus, de Hoffschmidt et van Markel Bouwer, qui examinera si les pétitions parvenues sont de nature à être portées à la connaissance de la Chambre, et si elles peuvent motiver une délibération.

Plusieurs membres demandent à parole avec un peu de tumulte; ils disent: mais..., mais..., ik, ik, aux voix!

M. Schierveld d'Altenbrouck se lève: J'accepte avec reconnaissance la détermination de M. le Président; mais j'opine pour qu'on aille aux voix.

M. Surllet de Chokier prétend que c'est fournir des armes aux adversaires du droit de pétition illimité.

Après quelques débats, la Commission proposée par M. le Président, a été nommée.

XVII. *Voorstel omtrent het regt van petitie.* (Behandeling van het voorstel.)

de Hoffschmidt, van Hoogstraten, van Markel Bouwer, van Suchtelen tot de Haere en Keverberg van Aldengoor.

La séance est levée, et ajournée pour entendre le rapport à demain à une heure, au lieu de l'heure ordinaire, à cause du service funèbre pour M. de Brockhausen, membre de la première Chambre. On croit que ce sera la dernière.

De *Rotterdamsche Courant* daarentegen, heeft de toedragt van de zaak, in n°. 18, aldus voorgesteld:

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van heden, na de resumtie der notulen, preadviseerde de President de Vergadering, dat, hoe lumneus de discussien van den vorigen dag ook geweest waren, hij van gedachte was, dat zij haar doel gemist hadden; dat het nooit zijne meening was geweest, dat er eenige andere explicatie aan het 161ste artikel der Grondwet kon gegeven worden, dan zoo als het woordelijk ligt, aangezien daarenboven de Kamer het regt niet heeft, om tot eenige authentieke explicatie, ampliatio of restrictie van eenig artikel van de Grondwet te besluiten; dan, ziende, dat de op gisteren gehouden discussien die strekking hadden genomen, verklaarde hij zijn voorstel, betrekkelijk het regt van petitie, in te trekken, en proponeerde, om, in den geest van het 161ste artikel boven gemeld, eene Commissie te be-

De Vergadering wordt daarop gescheiden tot den volgenden dag ten één ure. (1)

noemen, ten einde de reeds ingekomen petitien te onderzoeken en de Vergadering te rapporteren, of zij materie van deliberatie voor haar konden opleveren; benoemende te dien einde, ingevolge art. 19 van het Reglement van orde, de heeren Gendebien, Dubus, de Hoffschmidt, van Hoogstraten, van Markel Bouwer, van Suchtelen tot de Haere en Schiervel d'Altenbrouck.

Deze propositie gaf tot hevige discussien aanleiding; sommige leden wilden weten, of de petitien in kwestie door corporatie of door particulieren waren ingeleverd; anderen beweerden, dat het, al trok de President zijn voorstel in, een ieder hunner vrijstond, het op nieuw te doen; weder anderen verklaarden niet te kunnen begrijpen, waarom de leden, die vóór het Rapport gestemd hadden, tegen het intrekken van des Presidents voorstel waren. De debatten te wijd uit een loopende, sloot de President de Vergadering, en adjourneerde deze tegen des anderen daags 's namiddags ten één uur.

(1) Dit uur werd, gelijk is opgegeven in plaats van het gewone gesteld, wegens de lijkdienst die voor wijlen den heer van Brockhausen, lid der Eerste Kamer, zou plaats hebben.